

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně **nezl. A. V.,** zastoupené matkou A. V., proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2004, č. j. 7 Az 6/2003 - 37,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2004, č. j. 7 Az 6/2003 - 37 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalovaný jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Městského soudu v Praze, kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 30. 10. 2002, č. j. OAM-990/VL-01-P08-2002 a věc mu vrácena k dalšímu řízení. Uvedeným rozhodnutím žalovaný žalobkyni neudělil azyl pro nesplnění podmínek vymezených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu), a rovněž vyslovil, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona. Městský soud jeho rozhodnutí zrušil jako nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a nesrozumitelnost ve vztahu k adresátovi. Dospěl totiž k závěru, že žalovaný postupoval nesprávně, když při posuzování žádosti nevzal dostatečným způsobem v úvahu, že se žalobkyně narodila v České republice. Podle soudu se odůvodnění týká především rodiny jako celku, zejména pak babičky G. V., a nikoli nezletilé žalobkyně. Tvrzené skutečnosti o národnostních a náboženských potížích v Kazachstánu pak žalobkyně nemohla poznat. Ve vztahu k žalobkyni je tak rozhodnutí žalovaného bez odůvodnění a tudíž nepřezkoumatelné

Stěžovatel proti tomu v kasační stížnosti uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“). Konkrétně pak namítá nesrozumitelnost rozsudku městského soudu, neboť ten přezkoumával rozhodnutí žalovaného nad rámec uplatněný v žalobě a porušil tak § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., podle něhož je soud vázán žalobou a jejím rozsahem. V žalobních bodech totiž není vůbec uplatněno tvrzení, kvůli kterému soud rozhodnutí žalovaného zrušil (tj. že nezohlednil narození žalobkyně na území České republiky). Stěžovatel rovněž nesouhlasí s tím, že by jeho rozhodnutí bylo jakkoli nezákonné, neboť v něm vycházel z důvodů sdělených babičkou žalobkyně, která se narodila na území České republiky, a ve vztahu pouze k ní žádné konkrétní důvody tudíž nejsou. Pokud by byl názor zaujatý městským soudem správný, bylo by možné nezletilým žadatelům narozeným na území České republiky udělit azyl pouze podle § 13 zákona o azylu. Navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ke kasační stížnosti se vyjádřila advokátka Mgr. Dagmar Dřímalová, která byla soudem ustanovena jako zástupkyně žalobkyně v řízení o žalobě, nikoli však v řízení o kasační stížnosti. Ve svém vyjádření uvedla, že s rozhodnutím městského soudu souhlasí a navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel uplatňuje důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.-nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Konkrétně pak považuje rozhodnutí městského soudu za nepřezkoumatelné, neboť soud přezkoumával rozhodnutí žalovaného nad rámec žalobních bodů.

K tomu ze správního a soudního spisu vyplynulo, že dne 1. 2. 2002 podala A. V. -matka nezletilé žalobkyně, žádost o udělení azylu, kterou odůvodnila tím, že v Kazachstánu bude mít žalobkyně národnostní problémy a nebude jí moci poskytnout výchovu. Rovněž uvedla, že jsou křesťanky ruské národnosti a v Kazachstánu jsou diskriminovány. V pohovoru k důvodům své žádosti tyto skutečnosti potvrdila a dále rozvedla. Z žádosti i z protokolu o pohovoru je zřejmé, že podání žádosti i pohovoru byla přítomna i babička žadatelky G. V., a to jako zákonná zástupkyně matky žalobkyně, která byla v době správního řízení ještě nezletilá; jak žádost tak protokol jsou jí podepsány. Rozhodnutím ze dne 30. 10. 2002 žalovaný žalobkyni azyl neudělil pro nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a vyslovil, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona. V žalobě proti rozhodnutí žalovaného žadatelka zastoupená G. V. namítala, že při pohovoru byla přítomna pouze nezletilá matka žalobkyně, dále že žalovaný nesprávně posoudil skutkový stav věci, neopatřil si úplné důkazy a porušil tak § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 a § 46 správního řádu. Rovněž poukázala na problémy, které měly v Kazachstánu a vyslovila domněnku, že žalobkyni měl být udělen azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Městský soud všechny její námitky přezkoumal a shledal nedůvodnými. Na závěr rozsudku však uvedl, že rozhodnutí žalovaného ve vztahu k žalobkyni postrádá důvody, a tudíž je nepřezkoumatelné a nesrozumitelné, neboť se odůvodnění týká především rodiny jako celku, zejména pak babičky G. V. a nikoli nezletilé žalobkyně. Tvrzené skutečnosti o národnostních a náboženských potížích v Kazachstánu pak žalobkyně nemohla sama poznat. Městský soud rovněž poukázal na svoje rozhodnutí ze dne

27. 2. 2004, sp. zn. 7 A 87/2003, kterým zrušil rozhodnutí ministra vnitra ze dne 26. 7. 2002, č. j. OAM-1544/AŘ-2002, jímž byl zamítnut rozklad podaný matkou a babičkou žalobkyně, a vyslovil názor, že by žádosti o azyl podané rodinnými příslušníky, kteří žijí společně, měly být projednávány ve vzájemných souvislostech a nikoliv jako dosud. Nejvyšší správní soud se rovněž seznámil se spisem A. V. – matky žalobkyně a G. V. – babičky žalobkyně, neboť kasační stížnosti jmenovaných, kterými brojí proti zamítavým rozsudkům Městského soudu v Praze, jsou předmětem přezkumu zdejšího soudu, a to pod sp. zn. 4 Azs 413/2005 a 4 Azs 414/2005. V mezidobí totiž žalovaný o žádostech A. i G. znovu rozhodl, a to dne 11. 1. 2005 tak, že jim azyl neudělil a tato rozhodnutí se k jejich žalobám stala předmětem soudního přezkumu. O kasačních stížnostech proti zamítavému rozsudku městského soudu dosud nebylo rozhodnuto.

Nejvyšší správní soud předně uvádí, že plně souhlasí s městským soudem v tom, že je žádoucí, aby žádosti o udělení azylu žadatelů, kteří tvoří jednu rodinu (zejména rodičů, případně prarodičů, a jejich nezletilých potomků) a jako rodina i v České republice žijí (tj. zdržují se na téže adrese), žalovaný projednával ve vzájemné souvislosti a rozhodoval o nich pokud možno současně. Nicméně pouhá skutečnost, že žalovaný takto nekoná, nezakládá bez dalšího vadu řízení, pro kterou by mohl soud jeho rozhodnutí zrušit. V daném případě samostatné posouzení zjevně plynulo z toho, že žádost o azyl nezletilé A. byla podána o rok později než žádost její matky a babičky, což je logické s ohledem na datum jejího narození. Po rozhodnutích městského soudu ze dne 27. 2. 2004 pak byla další disproporce vytvořena podáním této kasační stížnosti a za stávající situace ji lze obtížně překlenout.

V daném případě žalovaný namítal, že městský soud postupoval v rozporu se zákonem, když jeho rozhodnutí přezkoumal nad rámec důvodů uplatněných v žalobě (žalobních bodů) a navíc když je právě pro tyto neuplatněné důvody zrušil. Přestože žalovaný poukázal na nesprávné ustanovení s. ř. s., neboť jím zmíněný § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., nestanoví meze přezkumu krajského soudu, nýbrž určuje žalobní bod jako nezbytnou náležitost každé žaloby a vymezuje „náležitosti“ samotného žalobního bodu, jeho námitka je v tomto případě oprávněná. Ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s. totiž stanoví, že krajský soud přezkoumá napadené výroky rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Tato zásada je však v některých případech prolomena. Výslovně ji prolamuje § 76 odst. 2 s. ř. s., který umožňuje soudu i bez návrhu (tedy nad rámec žalobních bodů) vyslovit nicotnost správního rozhodnutí, případně jeho části či částí, zjistí-li, že rozhodnutí trpí takovými vadami, které nicotnost vyvolávají. Další případy, kdy soud může, resp. je povinen přezkoumat správní rozhodnutí nad rámec uplatněných žalobních bodů pak stanovila soudní praxe. Nejvyšší správní soud opakovaně uvedl, že krajský soud je povinen zrušit správní rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost, i když tato není v žalobě namítána (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 12. 2003, č. j. 2 Ads 33/2003 - 78, publikováno ve Sb. NSS pod č. 523/2005, a ze dne 9. 6. 2004, č. j. 5 A 157/2002 - 35, publikováno ve Sb. NSS pod č. 359/2004). Dospěl totiž k závěru, že nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí je pojmově spjata se soudním přezkumem takového rozhodnutí. Je-li tedy správní rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.), je krajský soud k této nepřezkoumatelnosti povinen přihlédnout z úřední povinnosti a správní rozhodnutí zrušit bez ohledu na to, zda je v žalobě tato vada namítána či nikoliv. Pokud jde o jiné vady správního řízení, které mohly mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 76 odst. 1 písm. c/ s. ř. s.), tak *k existenci takových vad soud přihlédne z úřední povinnosti jen za předpokladu, že jsou bez dalšího patrné ze správního spisu a zároveň se jedná o vady takového charakteru a takové míry závažnosti, že brání přezkoumání*

napadeného rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů (rozsudek ze dne 24. 11. 2003, č. j. 2 Azs 23/2003 - 39, publikováno ve Sb. NSS pod. č. 272/2004).

Nad rámec uplatněných žalobních bodů tak lze správní rozhodnutí přezkoumat toliko, trpí-li takovou vadou, která zakládá nicotnost, nepřezkoumatelnost nebo některou z vad řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, jedná-li se současně o vadu, která je patrná ze správního spisu a zároveň je takového charakteru a takové míry závažnosti, že brání přezkoumání napadeného rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů. Žádná z uvedených situací však v daném případě nenastala. Rozhodnutí žalovaného totiž nejen že není nepřezkoumatelné, ale ani netrpí žádnou vadou řízení, která by způsobovala jeho nezákonnost. Žalovaný totiž postupoval v souladu se zákonem, když při přezkumu žádosti o azyl nezletilé žadatelky, narozené na území České republiky, vycházel z důvodů, tvrzených její matkou, která jménem nezletilé o azyl požádala, a to za přítomnosti její zákonné zástupkyně (viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 2. 2004, č. j. 10 Az 120/2003 - 55, publikovaný ve Sb. NSS pod č. 293/2004). Jde-li totiž o nezletilého žadatele, který se narodil již na území České republiky, nelze většinou jinak, než důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu odvozovat od důvodů uplatněných jeho rodiči, případně jinými zákonnými zástupci, neboť takový nezletilý žadatel zpravidla žádný „důvod pro udělení azylu vztahující se pouze k němu“ mít ani nemůže, protože situaci v zemi původu vůbec nepoznal. Jiná by byla situace v případě, že by se jednalo o nezletilé dítě, které je schopno mít vlastní názory a pocity a bylo by schopno je vyjádřit, nebo že by se jednalo o situaci, která by na dítě dopadala bez ohledu na jeho vlastní poznání a vjemy; tak tomu v daném případě není. Pokud jde o azylové důvody uvedené matkou dítěte za přítomnosti její zákonné zástupkyně a o žalobní námitky proti rozhodnutí žalovaného vznesené, soud jejich důvodnost neuznal a proti tomu kasační stížnost žalovaného nesměřuje.

Řízení před městským soudem je tak zatíženo vadou, která měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé a Nejvyšší správní soud proto shledal uplatněný důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. naplněným.

Protože Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Městského soudu v Praze a vrátil věc tomuto soudu k dalšímu řízení, je městský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozhodnutí ve smyslu § 110 odst. 3 s. ř. s.

V novém rozhodnutí rozhodne městský soud o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti ve smyslu § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. prosince 2005

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu